

Ben Forta

Oracle PL/SQL W MGNIE NIU OKA

OPANUJ JĘZYK ZAPYTAŃ W

MINUT DZIENNIE

Helion

Tytuł oryginału: Sams Teach Yourself Oracle® PL/SQL in 10 Minutes

Tłumaczenie: Patryk Wierchoń, z wykorzystaniem fragmentów książki
„SQL w mgnieniu oka. Opanuj język zapytań w 10 minut dziennie. Wydanie IV”
w tłumaczeniu Rafała Jończy

ISBN: 978-83-283-2510-4

Projekt okładki: Studio Gravite / Olsztyn
Obarek, Pokoński, Pazdrijowski, Zaprucki

Authorized translation from the English language edition: SAMS TEACH YOURSELF ORACLE
PL/SQL IN 10 MINUTES; ISBN 0672328666; by Ben Forta; published by Pearson Education, Inc,
publishing as SAMS Publishing.

Copyright © 2016 by Pearson Education, Inc

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means,
electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage retrieval
system, without permission from Pearson Education Inc.

Polish language edition published by HELION S.A. Copyright © 2016.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej
publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną,
fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje
naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich
właścicieli.

Autor oraz Wydawnictwo HELION dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje
były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za
związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Wydawnictwo
HELION nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania
informacji zawartych w książce.

Materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC.

Wydawnictwo HELION
ul. Kościuszki 1c, 44-100 GLIWICE
tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl
WWW: <http://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Pliki z przykładami omawianymi w książce można znaleźć pod adresem:
<ftp://ftp.helion.pl/przyklady/orpoko.zip>

Drogi Czytelniku!
Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres
<http://helion.pl/user/opinie/orpoko>
Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

	O autorze	9
	Podziękowania	10
	Wprowadzenie	11
	Czym jest ta książka?	11
	Do kogo kierowana jest ta książka?	12
	Strona internetowa książki	12
	Konwencje typograficzne stosowane w książce	12
Lekcja 1.	Zrozumieć SQL	15
	Podstawy baz danych	15
	Język SQL	20
	Ćwicz	21
	Podsumowanie	21
Lekcja 2.	Początek pracy z Oracle i PL/SQL	23
	Czym jest Oracle?	23
	Rozpoczynamy pracę z bazą danych	25
	Podsumowanie	28
Lekcja 3.	Praca z Oracle	29
	Utworzenie środowiska pracy	29
	Nawiązywanie połączenia	32
	Szybkie wprowadzenie do Oracle SQL Developera	33
	Tworzenie i wypełnianie danymi przykładowych tabel	35
	Ostatni rzut oka na Oracle SQL Developera	38
	Podsumowanie	38

Lekcja 4.	Pobieranie danych	39
	Klauzula SELECT	39
	Pobieranie pojedynczych kolumn	39
	Pobieranie wielu kolumn	41
	Pobieranie wszystkich kolumn	42
	Pobieranie unikatowych wierszy	43
	Używanie kwalifikowanych nazw tabel	45
	Używanie komentarzy	45
	Podsumowanie	47
Lekcja 5.	Sortowanie otrzymywanych danych	49
	Sortowanie danych	49
	Sortowanie względem wielu kolumn	51
	Określenie kierunku sortowania	53
	Podsumowanie	55
Lekcja 6.	Filtrowanie danych	57
	Stosowanie frazy WHERE	57
	Operatory frazy WHERE	59
	Podsumowanie	64
Lekcja 7.	Zaawansowane filtrowanie danych	65
	Łączenie fraz WHERE	65
	Operator IN	69
	Operator NOT	71
	Podsumowanie	72
Lekcja 8.	Filtrowanie za pomocą znaków wieloznacznych	73
	Korzystanie z operatora LIKE	73
	Wskazówki dotyczące używania znaków wieloznacznych	77
	Podsumowanie	77
Lekcja 9.	Wyszukiwanie z zastosowaniem wyrażeń regularnych	79
	Zrozumieć wyrażenia regularne	79
	Wykorzystanie wyrażeń regularnych w Oracle PL/SQL	80
	Podsumowanie	91

Lekcja 10.	Tworzenie pól obliczanych	93
	Pojęcie pól obliczanych	93
	Konkatenacja pól	94
	Przeprowadzanie obliczeń matematycznych	97
	Podsumowanie	99
Lekcja 11.	Modyfikacja danych za pomocą funkcji	101
	Czym są funkcje?	101
	Stosowanie funkcji	102
	Podsumowanie	108
Lekcja 12.	Funkcje agregujące	109
	Funkcje agregujące	109
	Agregacja tylko różnorodnych wartości	115
	Łączenie funkcji agregujących	117
	Podsumowanie	117
Lekcja 13.	Grupowanie danych	119
	Omówienie grupowania danych	119
	Tworzenie grup	120
	Filtrowanie grup	121
	Grupowanie i sortowanie	123
	Kolejność fraz instrukcji SELECT	125
	Podsumowanie	126
Lekcja 14.	Zapytania zagnieżdżone	127
	Zagnieżdżanie zapytań	127
	Filtrowanie na podstawie zapytań zagnieżdżonych	127
	Zapytania zagnieżdżone jako pola obliczane	131
	Podsumowanie	134
Lekcja 15.	Łączenie tabel	135
	Czym są złączenia?	135
	Tworzenie złączeń	137
	Podsumowanie	146
Lekcja 16.	Tworzenie rozbudowanych złączeń	147
	Stosowanie aliasów tabel	147
	Typy złączeń	148

	Złączenia i funkcje agregujące	153
	Złączenia i ich warunki	154
	Podsumowanie	155
Lekcja 17.	Łączenie zapytań	157
	Łączenie zapytań	157
	Tworzenie unii	157
	Podsumowanie	162
Lekcja 18.	Wstawianie danych	163
	Wstawianie danych	163
	Wstawianie całych wierszy	163
	Wstawianie pobranych danych	167
	Podsumowanie	169
Lekcja 19.	Aktualizacja i usuwanie danych	171
	Aktualizacja danych	171
	Usuwanie danych	173
	Wskazówki związane z aktualizacją lub usuwaniem danych	174
	Podsumowanie	175
Lekcja 20.	Tworzenie i modyfikacja tabel	177
	Tworzenie tabel	177
	Aktualizacja tabel	181
	Usuwanie tabel	183
	Zmiana nazwy tabeli	183
	Podsumowanie	184
Lekcja 21.	Stosowanie perspektyw	185
	Perspektywy	185
	Tworzenie perspektyw	187
	Podsumowanie	193
Lekcja 22.	Korzystanie z procedur składowanych	195
	Procedury składowane	195
	Dlaczego warto używać procedur składowanych	196
	Wykonywanie procedur składowanych	197
	Podsumowanie	202

Lekcja 23.	Kursory	203
	Działanie kursorów	203
	Praca z kursorami	204
	Podsumowanie	209
Lekcja 24.	Wyzwalacze	211
	Zrozumieć wyzwalacze	211
	Tworzenie wyzwalaczy	212
	Usuwanie wyzwalaczy	213
	Korzystanie z wyzwalaczy	213
	Podsumowanie	219
Lekcja 25.	Zarządzanie transakcjami	221
	Działanie transakcji	221
	Sterowanie transakcjami	223
	Podsumowanie	225
Lekcja 26.	Zarządzanie bezpieczeństwem	227
	Kontrola dostępu	227
	Zarządzanie użytkownikami	228
	Podsumowanie	232
Dodatek A	Przykładowe tabele	233
	Omówienie przykładowych tabel	233
Dodatek B	Typy danych Oracle PL/SQL	239
	Tekstowe typy danych	239
	Numeryczne typy danych	241
Dodatek C	Słowa kluczowe i zarezerwowane języka PL/SQL	243
	Skorowidz	247

Lekcja 3.

Praca z Oracle

W tej lekcji nauczysz się, jak połączyć się z bazą Oracle i zalogować się do niej, jak wpisywać zapytania w języku PL/SQL i jak utworzyć i wypełnić przykładowe tabele, z których będziemy korzystali w tej książce.

Utworzenie środowiska pracy

Gdy masz już dostęp do serwera Oracle i aplikacji klienta, nadszedł czas na stworzenie środowiska pracy. Serwery baz danych, takie jak Oracle, są zazwyczaj używane przez wielu użytkowników i wiele aplikacji. Wyobraź sobie, co by się stało, gdyby dwóch użytkowników próbowało utworzyć tabelę klienci. Mogliby nadpisać nawzajem swoje dane albo mieć dostęp do nieprawidłowych informacji. W środowisku wielodostępowym, a tak stworzone są systemy baz danych, tego typu sytuacje to poważny problem. Dlatego ważne jest, aby każdy użytkownik pracujący z bazą danych miał własny bezpieczny obszar roboczy. W omówionym przykładzie dzięki obszarom roboczym tabela klienci jednego użytkownika nie koliduje z tabelą o tej samej nazwie należącą do drugiego użytkownika.

Istnieje wiele sposobów na utworzenie bezpiecznego i izolowanego środowiska pracy. Jeżeli używasz istniejącej już instancji serwera Oracle, być może bazy firmowej, administrator z pewnością przydzieli Ci login i obszar roboczy. Po zalogowaniu się znajdziesz się od razu w bezpiecznym obszarze roboczym. W tym przypadku możesz bezpośrednio przejść do kolejnego punktu, „Nawiązywanie połączenia”.

Jeśli jednak korzystasz z własnego serwera Oracle, będziesz musiał zrobić to samodzielnie.

Niewymagane, ale zalecane

Oracle podczas pierwszej instalacji tworzy jedną domyślną instancję bazy danych. W niej przechowywane są informacje systemowe, dane do logowania użytkowników itd. Mógłbyś wykorzystać tę bazę, utworzyć w niej tabele, wypełnić je danymi i używać ich w kolejnych lekcjach z książki. Jednak nie zaleca się używania instancji systemowej. Właściwie jest to bardzo zły pomysł. Dlaczego? Jak już wyjaśniłem, w instancji systemowej przechowywane są informacje istotne dla systemu baz danych, bez których Oracle

Ostrzeżenie
Ostrzeżenie

może działać nieprawidłowo (albo wcale). Jak dowiesz się w kolejnych lekcjach, edycja danych, a nawet kasowanie całych tabel są bardzo łatwe, więc eksperymentowanie z instancją domyślną to proszenie się o kłopoty. Dlatego chcę, abyś stworzył własny obszar roboczy, odrębny od domyślnej bazy systemowej.

Tworzenie dedykowanej instancji Oracle

Najlepszym sposobem na stworzenie bezpiecznego obszaru roboczego jest utworzenie dedykowanej instancji bazy danych samemu. Możesz obrazować to sobie jako wiele odizolowanych od siebie kopii bazy Oracle działających na jednym serwerze. Każda taka baza nazywana jest instancją i posiada unikalną nazwę.

Uwaga

Czy używasz Oracle XE?

Tworzenie wielu instancji jest możliwe w pełnej wersji Oracle, a nie w Express Edition. Jeżeli korzystasz z Express Edition, przejdź do punktu „Tworzenie obszaru roboczego użytkownika”.

Wykonaj następujące kroki, żeby utworzyć dedykowaną instancję Oracle:

1. Uruchom zainstalowaną z Oracle aplikację *Database Configuration Assistant*; używa się jej do tworzenia (oraz aktualizowania i kasowania) instancji bazy danych.
2. Gdy aplikacja się uruchomi, wybierz pierwszą opcję, *Create a Database* (utwórz bazę danych), i naciśnij przycisk *Next* (dalej).
3. Możesz zostać zapytany o wybór szablonu bazy danych. Wybierz wtedy *General Purpose* (ogólnego przeznaczenia) i naciśnij *Next*.
4. Każda baza danych musi mieć unikalną nazwę. W środowiskach produkcyjnych bazy danych nazywa się bardzo ostrożnie, zazwyczaj w konwencji `nazwa_organizacji.domena.baza_danych`. Aby nie komplikować sprawy, wpisz kurs jako *Global Database Name* (globalną nazwę bazy danych) i *SID* (identyfikator systemowy); następnie przejdź dalej za pomocą przycisku *Next*.
5. Jeśli instalator prosi o skonfigurowanie programu Enterprise Manager, zostaw ustawienia domyślne i przejdź dalej.
6. Zostaniesz poproszony o hasła do ważnych kont administracyjnych. Możesz wpisać osobne hasło dla każdego lub jedno dla wszystkich, gdyż nie jest to bardzo ważna instancja bazy. Zaznacz *Use the Same Administrative Password* (użyj jednego hasła administracyjnego). Zapamiętaj to hasło — bez niego nie będziesz miał dostępu do nowej bazy. Naciśnij *Next*.

7. Jeżeli zostaniesz poproszony o skonfigurowanie szablonów i lokalizacji przechowywania bazy danych, zostaw ustawienia domyślne i przejdź dalej.
8. W konfiguracji opcji odzyskiwania zostaw domyślne ustawienia i przejdź dalej.
9. Oracle może zainstalować przykładowe bazy i dane w Twojej nowej instancji. Nie potrzebujesz tego, ponieważ wykorzystamy własne przykładowe dane. Upewnij się zatem, że opcja *Sample Schemas* (przykładowe schematy) nie jest zaznaczona, i przejdź do następnego kroku.
10. W ustawieniach pamięci, zestawu znaków i połączeń zostaw wartości domyślne i naciśnij *Next*.
11. Możesz też zostać poproszony o wybranie, czy chcesz utworzyć bazę danych, szablon bazy danych, czy skrypt tworzący bazę danych. Opcja, która Cię interesuje, to *Create Database* (utwórz bazę danych).
12. Naciśnij przycisk *Next*, a gdy wyświetli się prośba o potwierdzenie, naciśnij *OK*.

Teraz Oracle Database Configuration Assistant utworzy nową instancję bazy, o nazwie kurs.

Jeśli zobaczysz komunikaty z ostrzeżeniami

Podczas instalacji możesz zobaczyć ostrzeżenia odnoszące się do konkretnych ustawień. Jeżeli z ostatniego komunikatu wynika, że baza zainstalowała się prawidłowo, nie masz się czym przejmować.

Uwaga
Uwaga

Po utworzeniu instancji bazy danych możesz przejść do kolejnego punktu, „Nawiązywanie połączenia”.

Tworzenie obszaru roboczego użytkownika

Jeśli korzystasz z Oracle Express Edition, nie możesz utworzyć własnej instancji bazy danych. Zamiast tego utwórz obszar roboczy użytkownika w istniejącej instancji.

Oto, co musisz zrobić:

1. Oracle Express Edition jest zarządzana poprzez wbudowany serwer. Instalator utworzy odnośnik *Get Started With Oracle Express Edition* (rozpocznij pracę z Oracle Express Edition). Po kliknięciu w odnośnik w oknie przeglądarki otworzy się strona z opcjami przechowywania, sesji itd.
2. Kliknij w czerwony przycisk *Application Express*. Zostanie wyświetlona strona, na której można utworzyć obszar roboczy. Jeśli zostałeś poproszony o zalogowanie się, wpisz nazwę użytkownika SYSTEM i hasło, które ustaliłeś podczas instalacji.

3. Upewnij się, że zaznaczyłeś opcję *Create New* (utwórz nowy).
4. W polu *Database Username* (użytkownik bazy danych) wpisz kurs.
5. W polu *Application Express Username* (użytkownik Application Express) wpisz kurs lub swoje imię.
6. Utwórz hasło i zatwierdź je.
7. Wciśnij czerwony przycisk *Create Workspace* (utwórz obszar roboczy).
8. Powinieneś zobaczyć komunikat informujący o pomyślnym utworzeniu obszaru i możliwości zalogowania się. Wybierz logowanie. Jeżeli komunikat nie wyświetlił się, ponownie kliknij w przycisk *Application Express*, a następnie w przycisk *Already have an account? Login Here* (Masz już konto użytkownika? Zaloguj się tutaj).
9. Jeżeli zostaniesz poproszony o podanie nazwy obszaru roboczego, wpisz kurs. W polu *Username* (nazwa użytkownika) wpisz nazwę zadeklarowaną w punkcie 5. i utworzone hasło.
10. Naciśnij przycisk *Login* (zaloguj).

Powinieneś zobaczyć nowe okno z opcjami *Application Builder* (budowanie aplikacji), *SQL Workshop* (warsztat SQL) i innymi. Jeśli tak jest, przejdź dalej.

Wskazówka

Możesz używać Application Express

Application Express to sieciowy interfejs dla Oracle Express Edition. Posiada w swoich funkcjonalnościach narzędzie *SQL Workshop* (warsztat SQL), które pozwala na wprowadzanie wyrażeń SQL, tworzenie skryptów i wiele więcej. Zatem Application Express jest kolejną aplikacją kliencką, której możesz używać.

Gdy już utworzysz obszar roboczy, przejdź do kolejnego punktu.

Nawiązywanie połączenia

Oracle, jak inne systemy baz danych, wymaga zalogowania, zanim będzie można wprowadzać komendy. Login może być inny niż login sieciowy (przy założeniu, że korzystasz z takiego). Oracle utrzymuje własną listę użytkowników i przypisuje każdemu uprawnienia. Musisz wskazać aplikacji klienta (np. Oracle SQL Developerowi), gdzie znaleźć serwer i jak się do niego zalogować.

Aby połączyć się z serwerem Oracle za pomocą Oracle SQL Developera, wykonaj następujące kroki:

1. Uruchom aplikację Oracle SQL Developer.
2. Gdy aplikacja się uruchomi, ujrzysz ekran podzielony na trzy sekcje. Na górze znajdują się menu i ikona paska narzędzi. Górne lewe okno nazywa się *Connections* (połączenia) i wyświetla wszystkie zdefiniowane serwery Oracle (na razie powinno być puste).

3. Kliknij w zielony przycisk **+** i dodaj nowe połączenie z bazą danych.
4. Wpisz kurs w polu *Connection Name* (nazwa połączenia). Nazwa nie musi zgadzać się z nazwą bazy, obszaru roboczego, loginem itd. Jest to po prostu nazwa, której SQL Developer używa do zidentyfikowania zdefiniowanego połączenia.
5. Podaj login i hasło, które utworzyłeś dla nowej instancji lub obszaru roboczego.
6. Zaznacz opcję *Save Password* (zachowaj hasło), abyś nie musiał ponownie wpisywać hasła.
7. W polu *Hostname* (nazwa hosta) wpisz `localhost`, jeśli korzystasz z lokalnego serwera. Jeżeli używasz zewnętrznego lub zdalnego serwera, wpisz adres hosta podany przez administratora.
8. SID to identyfikator instancji bazy. W przypadku gdy używasz serwera lokalnego i postępowałeś zgodnie z krokami z punktów wcześniejszych, wpisz kurs, jeśli posiadasz dedykowaną instancję, lub `xe`, jeśli korzystasz z Oracle Express Edition.
9. Kliknij przycisk *Test*.
10. W lewym dolnym rogu okna dialogowego powinieneś zobaczyć komunikat *Status: Success*. Jeśli otrzymałeś ten komunikat, kliknij przycisk *Save* (zapisz), aby zapisać nowe połączenie. Jeśli wystąpił błąd, sprawdź wypełnione pola i popraw błędnie wpisane dane przed pójściem dalej.

Gdy zapiszesz połączenie, powinieneś zobaczyć je na liście w sekcji *Connections* w lewym górnym rogu. Możesz teraz zamknąć okno dialogowe.

Używanie innych klientów

Jeżeli używasz innej aplikacji klienta, i tak musisz wprowadzić te dane. Sposób ich dostarczenia może się różnić, aczkolwiek wymagane są te same dane.

Uwaga
Uwaga

Szybkie wprowadzenie do Oracle SQL Developera

Podczas nauki PL/SQL będziesz intensywnie używał Oracle SQL Developera, dlatego warto poświęcić chwilę na zapoznanie się z tym narzędziem.

Wyłącznie podstawy

Oracle SQL Developer to potężna aplikacja kliencka, z której wykorzystywać będziemy jedynie możliwości wykonywania zapytań. W przyszłości wiedza o funkcjonalnościach tego narzędzia pomoże Ci, gdy będziesz wykorzystywał więcej możliwości bazy Oracle.

Uwaga
Uwaga

- ▶ Kliknij **+** obok nowego połączenia *kurs*, aby je rozwinąć. Zobaczysz m.in. tabele i widoki. Możesz rozwijać dalej każdą z tych opcji, a kliknięcie prawym przyciskiem myszy umożliwi wybranie edycji i innych trybów.
- ▶ Najważniejszą częścią ekranu jest obszar po prawej, gdzie wpisujesz wyrażenia w języku PL/SQL i oglądasz wyniki ich wykonania (jeśli jakieś są).
- ▶ Gdy otwierasz połączenie, obszar roboczy (okno *Worksheet*) powinien otworzyć się automatycznie, byś mógł wpisywać zapytania SQL. Jeśli się nie otworzy lub chcesz otworzyć wiele obszarów roboczych, możesz kliknąć przycisk *SQL Worksheet* (obszar roboczy SQL) w narzędziach programu (ten z zieloną ikoną i słowem SQL obok). Kliknij *OK* i uzyskasz kolejny obszar roboczy.
- ▶ Spróbujmy! Wpisz następujący kod PL/SQL w obszarze roboczym (nie martw się, jeśli nie rozumiesz kodu, opanujesz go w kolejnych lekcjach).

```
SELECT TO_CHAR(SYSDATE, 'DD-MON-YYYY HH:MI:SS') FROM DUAL;
```

Kliknij przycisk *Run Script* (uruchom skrypt), aby wykonać zapytanie SQL (przycisk reprezentuje ikoną z zieloną strzałką umieszczoną na górze dokumentu; powinien to być drugi przycisk od lewej w pasku narzędzi). Powinieneś zobaczyć datę i czas systemowy wyświetlone w oknie *Script Output* (wyjście skryptu) poniżej.
- ▶ Gdy ekrany już się zapełnią, kliknij w przycisk *Clear* (wyczyść) — ten z ołówkiem i gumką, znajdujący się u góry każdego z ekranów — aby wyczyścić zawartość.

Uwaga Uwaga

Programiści SQL zazwyczaj używają słów *wykonaj* i *uruchom* jako synonimów.

Uwaga Uwaga

Run Statement (uruchom wyrażenie) a Run Script (uruchom skrypt)

Właśnie wykonałeś wyrażenie SQL za pomocą przycisku *Run Script* (uruchom skrypt). Przycisk ten, jak wskazuje jego nazwa, uruchamia cały skrypt linia po linii. Czasem możesz chcieć wykonać jedynie część skryptu, np. pojedyncze wyrażenie. Możesz użyć do tego przycisku *Run Statement* (uruchom wyrażenie), który uruchomi tylko fragment skryptu zaznaczony w obszarze roboczym.

Wskazówka Wskazówka

Używanie wielu obszarów roboczych

Wiesz już, jak jednocześnie otworzyć wiele ekranów z obszarami roboczymi. Zobaczysz, że jest to przydatne, gdy tworzysz i testujesz wiele zapytań SQL naraz.

Teraz jesteś gotów, by wykonać istotne skrypty SQL — za ich pomocą utworzysz i wypełnisz danymi przykładowe tabele, których będziemy używać w kolejnych lekcjach.

Tworzenie i wypełnianie danymi przykładowych tabel

Tabele używane w tej książce są częścią systemu zamówień wymyślonego dostawcy akcesoriów, które mogą się przydać bohaterom naszych ulubionych kreskówek (tak, bohaterom kreskówek; nikt nie powiedział, że nauka Oracle musi być nudna). Tabele są wykorzystywane do kilku zadań, w tym:

- ▶ zarządzanie dostawcami,
- ▶ zarządzanie katalogami produktów,
- ▶ zarządzanie listami klientów,
- ▶ zapisywanie zamówień klientów.

Te zadania wymagają sześciu tabel, które stanowią ściśle powiązaną ze sobą część relacyjnej bazy danych. Będziemy wykorzystywać następujące tabele:

- ▶ Tabela `klienci` zawiera dane klientów.
- ▶ Tabela `zamowienia` w każdym wierszu przechowuje po jednym zamówieniu.
- ▶ Tabela `pozycje` zawiera szczegóły każdej pozycji z zamówienia (znajdującego się w tabeli `zamowienia`).
- ▶ Tabela `produkty` zawiera wszystkie produkty dostępne u dostawców.
- ▶ Tabela `prod_uwagi` zawiera uwagi dotyczące produktów.
- ▶ Tabela `dostawcy` zawiera dostawców produktów.

Tabele te zawierają wiele kolumn i połączone są ze sobą kluczami obcymi. Szczegółowy opis każdej z tabel znajduje się w dodatku A, „Przykładowe tabele”.

Uprozczone przykłady

Użyte tutaj tabele nie są kompletne. W rzeczywistym systemie zamówień znajdowałoby się o wiele więcej danych, których tu nie ujęto (np. informacje o zapłacie i zaksięgowaniu środków, śledzenie wysyłki i inne). Jednak niniejsze tabele pokazują sposób porządkowania danych i relacji, które spotkasz w większości rzeczywistych zastosowań. Możesz wykorzystać te techniki we własnych bazach danych.

Uwaga
Uwaga

Skąd wziąć skrypty do przykładowych tabel?

Aby wykonywać przykłady z lekcji, potrzebujesz zestawu wypełnionych tabel. Wszystko, czego potrzebujesz, znajduje się na serwerze wydawnictwa Helion: <ftp://ftp.helion.pl/przyklady/orpoko.zip>. Znajdziesz tam archiwum ZIP, które powinieneś ściągnąć. W pliku spakowane są dwa skrypty SQL:

- ▶ *stworz.sql* zawiera polecenia w języku PL/SQL odpowiadające za utworzenie sześciu tabel bazy danych (w tym definiujące wszystkie klucze główne i obce).
- ▶ *uzupelnij.sql* zawiera wyrażenia INSERT używane do wypełnienia tabel przykładowymi danymi.

Uwaga

Tylko dla Oracle

Zapytania SQL w pobranych plikach *.sql* są dedykowane tylko dla bazy danych Oracle.

Gdy pobierzesz już pliki, możesz użyć ich do stworzenia przykładowych tabel, które wykorzystasz w kolejnych lekcjach.

Uwaga

Najpierw stwórz, potem uzupełnij

Musisz wykonać skrypty tworzące tabele *przed* skryptami wypełniającymi je danymi. Sprawdź, czy skrypty nie zwróciły żadnych błędów. Jeśli wykonanie skryptów się nie powiedzie, musisz usunąć wszystkie błędy, zanim wypełnisz tabele danymi.

Utwórz tabele

Tabele w bazie danych tworzy się za pomocą wyrażenia SQL `CREATE TABLE`, ale zamiast pisać je samemu, użyj pobranego pliku *stworz.sql*.

1. Upewnij się, że Oracle SQL Developer jest uruchomiony, a połączenie *kurs* otwarte.
2. Otwórz *stworz.sql* za pomocą przycisku *Open* (otwórz) — oznaczonego żółtym folderem — lub poprzez *File* (plik), *Open* (otwórz). Zawartość pliku wyświetli się w nowym obszarze roboczym.
3. Ponieważ możesz wykorzystywać wiele połączeń, musisz wskazać połączenie *kurs* w obszarze roboczym. Wybierz je z rozwijanej listy w prawym górnym rogu okna *Worksheet* (obszar roboczy).
4. Kliknij w przycisk *Run Script* (uruchom skrypt) — przycisk z ikoną zielonej strzałki nad dokumentem. Powinieneś otrzymać następujący wynik:

Wynik ▼

```
table KLIENCI created.  
table POZYCJE created.  
table ZAMOWIENIA created.  
table PRODUKTY created.  
table DOSTAWCY created.  
table PROD_UWAGI created.  
table KLIENCI altered.  
table POZYCJE altered.  
table ZAMOWIENIA altered.  
table PRODUKTY altered.  
table DOSTAWCY altered.  
table PROD_UWAGI altered.  
table POZYCJE altered.  
table POZYCJE altered.  
table ZAMOWIENIA altered.  
table PRODUKTY altered.  
table PROD_UWAGI altered.
```

Powyższy wynik oznacza, że utworzono sześć tabel, które zostały potem zmienione (żeby dodać klucz główny i klucze obce). Teraz pora na uzupełnienie tabel danymi.

Uzupełnij table

Dane wprowadza się do tabel za pomocą wyrażenia `INSERT`. Po raz kolejny skorzystaj z pobranego pliku, zamiast wpisywać zapytania samemu.

1. Otwórz *uzupelnij.sql* za pomocą przycisku *Open* (otwórz) — oznaczonego żółtym folderem — lub poprzez *File* (plik), *Open* (otwórz). Zawartość pliku wyświetli się w nowym obszarze roboczym.
2. Upewnij się, że w obszarze roboczym zostało wybrane połączenie *kurs*.
3. Kliknij w przycisk *Run Script* (uruchom skrypt) — przycisk z ikoną zielonej strzałki nad dokumentem. Powinieneś 55 razy otrzymać następujący komunikat (po jednym dla każdego wprowadzonego rekordu):

Wynik ▼

```
1 rows inserted.
```

Teraz już masz dane i table, których potrzebujesz, aby przejść dalej.

Ostatni rzut oka na Oracle SQL Developera

Zanim skończymy tę lekcję, chcę pokazać Ci jeszcze jedną cenną funkcjonalność Oracle SQL Developera. Gdy utworzysz i uzupełnisz danymi tabelę, spróbuj wykonać następujące kroki:

1. Znajdź połączenie *kurs* w oknie *Connections* (połączenia) i kliknij w **+**, aby je rozwinąć.
2. Pierwsza wyświetlona pozycja to *Tables (Filtered)*; kliknij **+**, aby ją rozwinąć.
3. Znajdź na liście tabel nasze utworzone table. Pierwszą z nich powinna być tabela *kl i enc i*, ale możesz użyć też innej.
4. Kliknij **+**, aby ją rozwinąć i zobaczyć nazwy kolumn.

Dodatkowo program otwiera nową zakładkę w oknie *Worksheet* (obszar roboczy) z kolumnami tabeli (pokazując szczegóły dotyczące typów kolumn, możliwości przyjmowania wartości null itd.). Powyżej tych informacji są kolejne zakładki, w które możesz kliknąć — zakładka *Data* (dane) pokazuje zawartość tabeli, *Constraints* (więzy) zawiera klucz główny, klucze obce i inne zdefiniowane więzy, *Details* (szczegóły) porządkuje różne informacje o relacji tabeli i jej użytkowania, *SQL* pokazuje kod SQL, którym można utworzyć tabelę, i tak dalej. Rozejrzyj się po zakładkach; dane i widoki w nich są przydatne przy pracy z Oracle.

Podsumowanie

W tej lekcji nauczyłeś się, jak łączyć się z bazą Oracle i zalogować się do niej oraz jak wprowadzać i wykonywać zapytania SQL. Stworzyłeś również i wypełniłeś przykładowe table. Uzbrojony w tę wiedzę, możesz przejść dalej, do niezwykle ważnego wyrażenia **SELECT**.

Skorowidz

A

agregacja, 109, 115
aktualizacja
  danych, 171
  perspektyw, 192
  tabel, 181
aliasy, 96
  tabel, 147
apostrof, 240
asercje, 89
autoinkrementacja, 165
automatyczne klucze główne, 165

B

baza danych, 16
bezpieczeństwo, 227
binarne typy danych, 242
błędy, 228

D

dane kursora, 205, 207
dedykowana instancja Oracle, 30
definiowanie kluczy obcych, 182
dopasowanie, 61
  do jednego znaku, 83
  do klas znaków, 87
  do wielu instancji, 87
  do zakresu, 85
  do znaków specjalnych, 86
  typu OR, 82
  znaków, 80
działanie
  kursorów, 203
  transakcji, 221

F

filtrowanie, 57, 58
  grup, 121
  na podstawie
    zapytań zagnieżdżonych, 127
  niechcianych danych, 190
  za pomocą znaków
    wieloznacznych, 73
  zaawansowane, 65
formatowanie
  zapytań, 129
  zwracanych danych, 189
fraza
  GROUP BY, 124
  HAVING, 122
  LIKE, 81
  ORDER BY, 50, 58, 124
  VALUES, 164
  WHERE, 57, 122, 139
frazy instrukcji SELECT, 126
funkcja, 101
  AVG(), 110
  COUNT(), 111
  EXTRACT(), 104
  MAX(), 113
  MIN(), 113
  REGEXP_LIKE(), 91
  REGEXP_LIKE(), 81, 82
  RTRIM(), 101
  SOUNDEX(), 103
  SUM(), 114
funkcje
  agregujące, 109, 153
  daty i czasu, 104
  edycji tekstu, 103
  numeryczne, 108
  tekstowe, 102

G

grupowanie danych, 119, 123

H

hasło, 232

I

instalacja oprogramowania, 27
instrukcja

- ALTER TABLE, 182
- COMMIT, 224
- CREATE OR REPLACE, 198
- CREATE TABLE, 184
- CREATE TRIGGER, 212
- CREATE USER, 229
- CREATE VIEW, 187
- DECLARE CURSOR, 204
- DELETE, 174
- DROP, 202
- DROP TABLE, 184
- DROP USER, 229
- DROP VIEW, 187
- FETCH, 205
- FOREIGN KEY, 182
- GRANT, 230
- INNER JOIN, 145
- INSERT, 167
- LOOP, 207
- RENAME TO, 183
- REVOKE, 230
- ROLLBACK, 223
- SELECT, 40, 44, 125
- UPDATE, 171

K

kierunek sortowania, 53

klasy znaków, 87

klauszula SELECT, 39

klucz

- główny, 19, 136, 181
- obcy, 136, 182

kolejność

- fraz instrukcji SELECT, 125
- wykonywania działań, 67

kolumny, 17

komentarze, 45

konkatenacja pól, 94

konto użytkownika, 229

kontrola dostępu, 227

kończenie wyrażeń, 40

kryteria wyszukiwania, 57

kursory, 203

kwalifikowane nazwy tabel, 45

Ł

łączenie

- fraz WHERE, 65
- funkcji agregujących, 117
- tabel, 135, 143
- zapytań, 157

M

modyfikacja tabel, 177

N

narzędzia klienta, 25

nawiązywanie połączenia, 32

nazwa tabeli, 183

numeryczne typy danych, 241

O

obliczenia matematyczne, 97

obszar roboczy użytkownika, 31

ograniczenia perspektyw, 186

operator

- AND, 65

- IN, 69

- LIKE, 73

- NOT, 71

- OR, 66

- UNION, 157

operatory frazy WHERE, 59

oprogramowanie, 25

Oracle, 23, 29

Oracle SQL Developer, 33

P

perspektywy, 185

- wielokrotnego użytku, 188

- z polami obliczanymi, 191

PL/SQL, 24

pobieranie

- danych, 39
  - danych kursora, 205
  - pojedynczych kolumn, 39
  - unikatowych wierszy, 43
  - wielu kolumn, 41, 42
- pola obliczane, 93, 131
- pole, 94
- polecenie, *Patrz* instrukcja
- poszukiwanie braku dopasowania, 61
- predykat, 74
- procedury składowane, 195
- instrukcje programistyczne, 198
  - inteligentne, 199
  - składnia, 197
  - usuwanie, 202
  - używanie, 196
  - wykonywanie, 197
- program typu klient-serwer, 23
- punkt kontrolny, 224

R

relacyjne bazy danych, 135

S

- skrypty, 36
- słowo kluczowe, 243–246
- DESC, 54
  - OUTER JOIN, 152
  - REFERENCES. REFERENCES, 183
  - SAVEPOINT, 225
  - VALUES, 166
- sortowanie, 49, 123
- niezwracanych kolumn, 51
  - słownikowe, 54
  - względem wielu kolumn, 51
  - zwracanych wyników, 161
- sprawdzanie
- braku wartości, 63
  - zakresu wartości, 62
  - SQL, 15, 20
- sterowanie transakcjami, 223
- stosowanie
- aliasów, 96
  - aliasów tabel, 147
  - funkcji, 102
  - perspektyw, 185, 186, 190
  - procedur składowanych, 196
  - unii, 158, 160
  - złączy, 137

Ś

środowisko pracy, 29

T

- tabela, 16, 233
- dostawców, 234
  - klientów, 235
  - pozycji zamówień, 236
  - prod_uwagi, 237
  - produktów, 234
  - zamówień, 235
- tekstowe typy danych, 239
- testowanie obliczeń, 99
- transakcje, 221
- tworzenie
- grup, 120
  - kont użytkowników, 229
  - kursorów, 204
  - perspektyw, 187
  - pól obliczanych, 93
  - rozbudowanych złączy, 147
  - tabel, 36, 177
  - unii, 157
  - wyzwalaczy, 212
  - złączy, 137
  - złączy własnych, 148
- typy danych, 17, 239
- binarne, 242
  - daty i czasu, 241
  - numeryczne, 241
  - tekstowe, 239

U

- unia, 157
- uprawnienia, 229
- ustawianie dostępów, 229
- usuwanie
- danych, 171, 173
  - kont użytkowników, 229
  - procedur składowanych, 202
  - tabel, 183
  - wyzwalaczy, 213
- używanie, *Patrz* stosowanie

W

wartości domyślne, 180
wartość NULL, 75, 167, 179
warunki filtrujące, 57
widok-wstawka, 134
wielkość liter, 41
wiersze, 18
    zduplikowane, 160
wstawianie
    danych, 163, 167
    wierszy, 163, 167
wykonywanie procedur
    składowanych, 197
wyrażenia regularne, 79
wyrażenie, *Patrz* instrukcja
wyszukiwanie, 79
wyzwalacze, 211, 218
    DELETE, 215
    dla polecenia INSERT, 213
    dla wielu zdarzeń, 217
    UPDATE, 217
wzorzec wyszukiwania, 73

Z

zagnieżdżanie
    zapytań, 127
    skorelowane, 132
zakres wartości, 62
zapytania
    zagnieżdżone, 127, 131
    złożone, 157
zarządzanie
    bezpieczeństwem, 227
    transakcjami, 221
    użytkownikami, 228
zasady
    stosowania unii, 160
    tworzenia perspektyw, 186
złączenia, 135, 153, 154
    naturalne, 150
    rozbudowane, 147
    wewnętrzne, 142
    własne, 148
    zewnętrzne, 151
zmiana
    hasel, 232
    nazwy tabeli, 183
znak
    ^, 90
    podkreślenia, 76
    procentu, 74
    spacji, 75
znaki wieloznaczne, 73, 77

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

Początki pracy z bazą Oracle mogą być trudne. Oracle jest jednak warte poznania, ponieważ stało się niezwykle popularne dzięki swojej mocy obliczeniowej, elastyczności, zabezpieczeniom i innym cechom. Mimo tych zalet instalacja, konfiguracja, a nawet obsługa Oracle bywają złożone. Dodatkowo implementacja języka SQL zastosowana w Oracle (PL/SQL) różni się nieco od innych implementacji.

Niniejsza książka jest skierowana do osób, które chcą możliwie jak najszybciej rozpocząć pracę z systemami Oracle i językiem PL/SQL. Jest to przystępnie napisany, bardzo praktyczny podręcznik, który do maksimum ułatwia szybkie przyswojenie niezbędnej wiedzy. Książka zawiera 26 lekcji. Opanowanie materiału z każdego rozdziału zajmie Ci około 10 minut, co pozwoli Ci szybko przystąpić do praktycznego wykorzystania bazy Oracle z użyciem języka PL/SQL.

W książce omówiono:

- podstawy baz danych i specyfikę Oracle i PL/SQL
- tworzenie złożonych zapytań PL/SQL z kilkoma frazami i operatorami
- wyszukiwanie, sortowanie i formatowanie danych
- operacje wstawiania, modyfikacji i usuwania danych
- tworzenie i modyfikowanie tabel oraz tworzenie złączeń
- korzystanie z widoków, procedur zapamiętanych, kursorów, wyzwalaczy itp.

Oracle i PL/SQL — najlepsze, gdy wyniki są potrzebne tu i teraz!

Ben Forta — projektant i developer produktów informatycznych. Starszy dyrektor ds. inicjatyw edukacyjnych w firmie Adobe Systems. Napisał ponad 40 świetnych książek o SQL, wyrażeniach regularnych, programowaniu mobilnym i Adobe ColdFusion. Wiele z tych pozycji weszło do kanonu podręczników akademickich na uniwersytetach całego świata.

45270 numer katalogowy

księgarnia internetowa

<http://helion.pl>

zamówienia telefoniczne

0 801 339900

0 601 339900

Sprawdź najnowsze promocje:
① <http://helion.pl/promocje>
Książki najchętniej czytane:
② <http://helion.pl/bestsellery>
Zamów informacje o nowościach:
③ <http://helion.pl/nowosci>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl
<http://helion.pl>

sięgnij po **WIĘCEJ**

KOD KORZYŚCI

ISBN 978-83-283-2510-4

9 788328 325104

Informatyka w najlepszym wydaniu

cena: 44,90 zł